

Nemci naglo izgubljajo Kavkaz - Turčija pričakuje napad

ZANKA OKROG NJIH TAMKAJŠNJE ARMADE SE OŽI

Nemci se s tako naglico umikajo s Kavkaza, da je umik že begu podoben. — Rusi pritiskajo na nje od juga, vzhoda in zapada. — Nobenega oddih Nemcem, opozarja neki list.

Moskva, Rusija. — Nagliča, s katero ruske sile zavzemajo razna mesta v kavkaski pokrajini, nudi povod za sklepanje, da nemška armada tamkaj ni več samo na rednem umiku, marveč, da že beži v pravem pomenu besede, in da ima v ozadju obrambne čete le še v to svrhu, da reši iz zanke, katera skušajo Rusi zadrgniti okrog nje, čim največ bo pač mogoče.

Je pa tudi v resnici zadnji čas, da se Nemci umaknejo s Kavkaza, od katerega so si obetali, da jih bo založil s potrebnim oljem, kajti glavni izhod, skozi katerega imajo še priliko za rešitev, namreč milo mesta Rostova, se oži dan za dñem bolj: od juga in vzhoda pa jih Rusi čimdalje bolj stiskajo v ozki krog ob Azovskem jezeru. Pritisnili so Rusi zdaj še od zapada, namreč s svojo mornarico na Černem morju, katere topovi in aeroplani ne samo nadlegujejo Nemcev ob reberju, marveč jim groze tudi zapreti drugo pot za rešitev, namreč preko ožine Kerč na polotok Krim.

Med tem, ko se nazajška armada bliža tragediji, kakoršne še ni doživel celo sedanjeno vojno, pa nasprotno v Rusiji sami vsak dan bolj raste zapanje ljudstva v skorajšnjo končno zmago. Eden listov poveda, da je zdaj prišel čas, ko se ne sme pustiti Nemcem nobenega trenotka za oddih in, da mora ruska armada še bolj krepko prijeti iniciativi v svoje roke. Obenem pa list tudi opozarja na to, da Nerici še niso potolčeni, da imajo še armade, toda tem se ne sme dati prilike, da bi se preuredile za kako novo podvetzje.

OLJE SE BO DOBILO TEDEN PREJ

Chicago, Ill. — Urad za cene je izdal dovoljenje, da tisti, ki kurijo z oljem, lahko nabavijo to kurivo na kupon št. 4 že z 31. januarjem, kar je teden prej, kot bi imel stopebiti kupon v veljavu. Tudi zanj ostane v veljavi 10 odstotkov poviška.

GLOBOK ODMEV NA OSIŠČNE PORAZE PO EVROPI

London, Anglija. — Porazni udarci, ki zadevajo te dni osiščne sile, so v evropskih deželah, ne samo v zasedenih, marveč tudi v osiščnih samih, našli globok odmev. Kot posledica tega se je v zasedenih deželah pojaval nov val uporniških in sabotažnih podvzetij, a v Nemčiji in Italiji se pa nasprotno le s težavo še prikriva pričakanje usode, ki se jima bliža. V Italiji je zavladala med ljudstvom očitna potrstost nad padcem Tripolisa, s katerim je padel v vodo takoreč ves italijanski prekomorski imperij, dočim je pričela Nemčija z nemirom gledati proti vzhodu, kjer grozi njej enako resna nevernost, da izgubi ozemlje, ki si ga je priborila od Rusije.

Nič več se v nemškem časopisu

pišu in po radio ne prikriva možnost, da je poraza pričakovati. Nasprotno, voditelji so že kar pričeli ljudstvo pripravljati na to, obenem pa se povdarda, da podala se Nemčija ne bo. Neki list je značilno napisal: "Prvikrat v tej vojni mora nemško ljudstvo zreti v oči porazu znatnejše velikosti." Pariski radio je razpravljal, kaj se naj stori v slučaju skrajne sile, in govornik se je pri tem izrazil: "Nemška armada se bo bojevala na močvirju Poljske, na planjavah Nemčije in na gričih Francije." To bi pomenilo, da je pripravljena za umik tja do Francije. V resnici se je zadnje čase v nemškem časopisu priporočal korak, naj bi se nemška armada umaknila do svojih meja in ostala tam v obrambi.

15 LETNI NAREDNIK ODPUŠČEN Iz ARMADA

Milwaukee, Wis. — Narednik, — oziroma bivši narednik — Johnny Maras se je te dni vrnil domov k materi, katera prebiva v tukajnjem mestu. Fant je jezen, da le kaj! S trdim delom se je prikopal do svoje šarže, a ravno, ko bi bil imel biti poslan preko morja, so ga vojaške oblasti odpustile in poslale domov. Ne, nič napacnega ni naredil, samo malo zlagal se je. Ko se je namreč prostovoljno priglasil v armado, je dejal, da je star 18 let; v resnici je bil samo 15. Pustil je šolo, kjer je bil v 7. razredu, prepotoval kontinent in prispev v Kalifornijo, kjer se je vpisal. Vse je šlo dobro, in Johnny je avanziral od ene šarže do druge, toda na nekak način je njegov poveljnik izvedel za njegovo pravo starost. Pravila so pravila, in pravila pravijo, da ne more nihče vstopiti v armado pred 18. letom, in narednik Johnny je bil odpuščen. Poveljnik mu je pred odhodom dejal, da je on prvi 15 letni narednik, ki ga je se videl v ameriški armadi.

WALLACE OPISUJE POVOJNI RED

Washington, D. C. — V vojni dobi se bo moral v Ameriki ohraniti privatna inicijativa in privatni biznes, vendar pa bo na vladni fežali odgovornost, da se poskrbi za stalno zaposlenost in zaslужek, ako privatna podjetja ne bodo tegata storila. Tako se je izrazil podpredsednik Wallace zadnjo nedeljo, povedljavoč, da bo moral biti vsaki družini zagotovljen primeren zaslужek, da si se bo višina tega ravnala po zmožnosti posameznika.

V FRANCIJI NAŠLI SKRITO OROŽJE

London, Anglija. — Po berlinskem radio se je objavilo poročilo iz Pariza, da so vichyske vladne oblasti izsledile v mestu Lyons skritega orožja za osem ton.

I. MAJ BO ZA NJE KRITIČEN DAN, PRAVIJO TURKI

Nemci utegnejo vdreti v deželo, da pridejo do kavkaškega olja in Rusom za hrbet ter, da obenem razcepijo zavezniške sile. — Do maja postanejo tla dovolj suha za vozila.

KRATKE VESTI

New York, N. Y. — S pariskega radio se je slišala zadnjo nedeljo objava, da je francoska vlada pod Lavalovim predsedništvom vzela franco-sko državljanstvo novemu governerju za Tunizijo Peyroutu in vzdare preko Turčije proti Kavkazu in tamkaj ruski armadi za hroč.

London, Anglija. — Britanski aeroplani so v noči na nedeljo napadli nemško oporišče za podmornike v francoskem mestu Lorient, kakor tudi raznina nemška industrijska središča. Dan prej so tudi ameriški letalci napadli Lorient.

Bern, Švica. — Pošta, katera je namenjena iz Amerike za Švico, je cenzurirana od nemških oblasti v Franciji. Enako odpro nemške oblasti tudi pisma iz Švice v Ameriko.

MSGR. SHEEN SVARI PRED KOMUNIZMOM

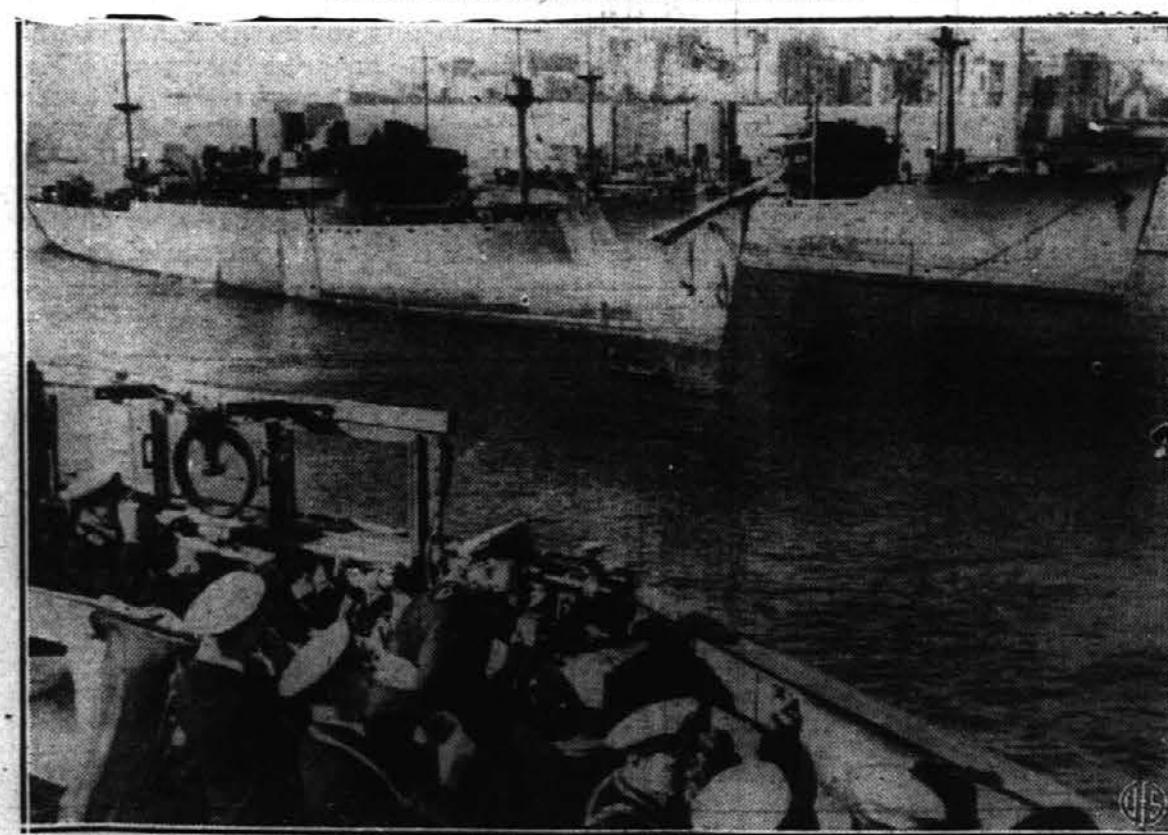
New York, N. Y. — Med svojim nedeljskim govorom ob "katoliški ur" na radio, je Msgr. Sheen s katoliške univerze v Washingtonu, opozarjal Ameriko pred komunizmom, češ, da je nevernost, da se ta zasidra tukaj vsled ameriških simpatij do Rusije, tako, da se že zdi, da se smatra kaka beseda proti komunizmu kot beseda proti Rusiji in s tem proti ameriškemu vojnemu delu. Rusijo, pravi, ljubimo in vsak katoliški duhovnik dnevno moli za njo, tod s tem ni rečeno, da se moramo ogrevati tudi za marksistični socijalizem, kakor se tudi Rusija zaradi zavezništva z nami ne ogreva za demokracijo.

—

KAMPANJA JUDOV ZA NAKUP ZEMLJE V PALESTINI

Chicago, Ill. — Zionistična judovska organizacija je otvorila zadnjo nedeljo veliko kampanjo, da nabere širom Amerike 50 milijonov dolarjev, od česar je kvota za Chicago pet milijonov, v svrhu, da nakupi zemljišča v Palestini, kamor se bodo lahko naselili Judje po vojni. V načrtu je, da se nakupi približno 500,000 akrov.

LADJE PRIPELJALE ZALOGE NA MALTO

Malta je malo britanski otok na jugu Sicilije v Sredozemlju. Je sicer zelo utrjen, toda zaradi njegove izpostavljenje lege se trdi o njem, da je "najbolj bombardirana točka na svetu". Britanci ga morajo stalno zalagati z živežem in drugim materialom in gornja slika kaže, ko mu je število ladij pripeljalo zaloge.

VESTI O DOMOVINI

300 Ižancev odvedenih v Italijo ob eni sami priliki. — Lahko pustijo Ljubljano. — Vsak sposoben Nemec mora na fronto.

Izvirne vesti iz Slovenije

Ljubljana, 30. julija 1942. — Danes so odpeljali skupino nad 300 Ižancev in Ižank v internacijo v Italijo. Moški so naložili v 7 tovornih vagonov, ženske vse v 1 osebni vagon. Odkar so partizani napadli vlak z interniranci in jih več sto osvobodili, vse interniranice vozišči ukljenjene po dva in dva skupaj.

— Ljubljana, 30. julija 1942.

— Italijani demontirajo v Ljubljani avtomatično telefonsko centralo in jo premeščajo v Trst. Ljubljani ostanejo le najnujnejši telefoni in sedaj pobirajo telefonske aparate po hišah.

Guerilije v Jugoslaviji

Washington, 17. januarja (ONA) — Jugoslovanski guerilci so zopet na delu in prizadavajo nacifaističnim osvojevalcem mnogo britkih ur.

Guerilci so si zgradili svojo lastno vojno industrijo, kjer izdelujejo orožje in so organizirali tudi propagandno industrijo, ki skrbi zato, da domači narod čuje stvari, ki bi jih Goebbels raje zamolčal. Journals d'Italia, važen italijanski časopis, poroča, da ima general Dietmar pripravljen nemško javnost na nove žrtve. Nemčija se probuja iz svojih blaženih sanj in vidi, da je ostala osamljena, brez prijateljev na vsem širokem svetu.

Rumunske izgube v Rusiji

London, 16. januarja (Radio prejemna služba) — Rumuni so izgubili v Rusiji približno 400.000 vojakov padlih, ranjenih in ujetih. Londonski Times poroča o nevolji rumunskega naroda, ki nočiše naprej prinašati tolikih žrtv. General Dietmar pripravljen nemško javnost na nove žrtve. Nemčija se probuja iz svojih blaženih sanj in vidi, da je ostala osamljena, brez prijateljev na vsem širokem svetu.

Pomanjkanje delavnih moči v Nemčiji

London, 19. januarja (Radio prejemna služba) — V tekstu oddaje v srbohrvaščini je govornik povedjal, kako se v zemljah nemških ljudcev, Rumuniji, Madžarski in Bolgarski širijo nemiri zaradi strašnih izgub na ruski fronti. V Nemčiji piše zloglasni Ley, da se Nemčija na Ruskem boji s strahovitimi težkočami in da mora mašiti vrzeli v vrstah svoje vojske z delavci, a razredčene vrste svojih delavcev izpolniti na drug način. Vsak sposoben moški bo moral na fronto, a vsaka sposobna ženska na delo v tovarno.

Ob istem času pa kličejo Hrvati svoje vojake iz fronte, Madžari odvajajo domov svoje delavcev iz Nemčije in Rumuni nočijo staviti na razpolago novih divizij za boj proti Rusiji.

Iz Turčije

London, 16. januarja (Radio prejemna služba) — Turški ministerski predsednik Saradjoglu je izjavil dopisnikom velikih londonskih časopisov, da se bo Turčija z vso odločnostjo uprla vsakomur, ki bi bil vpletjen v padec. Saradjoglu je izjavil, da je Antonescu o priliku svojega sestanka s Hitlerjem položaj objasnil in razčistil. Nemci so zdaj osredotočili ves svoj napor na eksploracijo rumunskega petroleja, kjer so vse vrelce posebno pa one v Ploesti u močno zastražili, ker je bilo tam že precej nemirov.

Londonski radio o položaju na Balkanu

Govor prof. dr. Lavrina dne 17. januarja 1943.

V teku londonskega radio oddaje v slovenščini je prof. Lavrin najprej poročal o vo-

jaških dogodkih in povdarjal ogromni obseg, katerega je zavzel prodiranje ruskih čet, ki so že zaprle v past oblegovalce Stalingrada in zdaj že resno ogrožajo Rostov. Tudi v Severni Afriki so osišče zadele hude nesreče.

Da bi te svoje težke izgube nadomestil, pritska Hitler na svoje ljudce, Madžarsko, Rumunijo in Bolgarsko, da bi mu odstopile čimveč vojakov. Vsi se sicer tresejo od strahu, a tem novim zahtevam se vendar upira. Celo Italija, ki je edini zaveznik Nemčije, ni prijateljskega razpoloženja.

Nevelne države pa se Hitlerja ne boje več, ker je oslabljen. Med zasujnjenimi narodi je sabotaža vsak dan hujša. —

Tako je prišlo zdaj do tega, da Nemci, ki so sanjali o osvajjanju vsega sveta, Goebbels mora zdaj priznavati, da je obstoje nemškega naroda na kocki in da mu preti poguba, ake ne naprej vse svojih sil in ne žrtvuje svoje dragocene arapske krvi. Že prej je bil general Dietmar pripravljen nemško javnost na nove žrtve. Nemčija se probuja iz svojih blaženih sanj in vidi, da je ostala osamljena, brez prijateljev na vsem širokem svetu.

Rumunske izgube v Rusiji

London, 16. januarja (Radio prejemna služba) — Rumuni so izgubili v Rusiji približno 400.000 vojakov padlih, ranjenih in ujetih. Londonski Times poroča o nevolji rumunskega naroda, ki nočiše naprej prinašati tolikih žrtv. Londonski list je mnenja, da je Antonescu o priliku svojega sestanka s Hitlerjem položaj objasnil in razčistil. Nemci so zdaj osredotočili ves svoj napor na eksploracijo rumunskega petroleja, kjer so vse vrelce posebno pa one v Ploesti u močno zastražili, ker je bilo tam že precej nemirov.

Iz Turčije

London, 16. januarja (Radio prejemna služba) — Turški ministerski predsednik Saradjoglu je izjavil dopisnikom velikih londonskih časopisov, da se bo Turčija z vso odločnostjo uprla vsakomur, ki bi bil vpletjen v padec. Saradjoglu je izjavil, da je dodal Saradjoglu, so turški odnosaji z njim tako dobrimi. Izjavil je tudi, da Turčija namerava po vojni obnoviti svoje zveze z balkanskih državami.

Vsek teden naj bo vsaj en dopis iz vsake slovenske naselbine v "A. S."

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:
 Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
 Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, Colo.
 2. podpredsednik: Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St., Lockport, Ill.
 Tajnik: Anthony Jerin, 4676 Washington St., Denver, Colo.
 Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn St., Denver, Colo.
 Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:
 Predsednik: Thomas J. Morrissey, 1924 Forest St., Denver, Colo.
 2. nadzornik: Mike Popovich, 1849 Grove St., Denver, Colo.
 3. nadzornik: Anton Rupar, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:
 Predsednik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.
 2. porotnica: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
 3. porotnik: Vincent Novak, Box 492, Ely, Minn.
 4. porotnik: Joseph Gedeck, 10215 Huntmere Ave., Cleveland, Ohio.
 5. porotnik: Candid Grmek, 9537 Ave. M, So. Chicago, Ill.

UJEDNO GLASILO:
 "Amerikanški Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakažnice in vse uradne račni naj se pošiljajo na glavnega tajnika, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prosim te sprimeti v odrasti oddelki, sprememb zavarovalnine, kar tudi bolniške nakažnice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se pripravlja vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priklopijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se oglaši pri tajniku najbljžnjega društva Z. S. Z. Za usanovitve novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne liste.

SLOVENCI, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

FINANCIAL REPORT OF THE WSA FOR DECEMBER, 1942

FINANČNO POREČILO ZSZ ZA MESEC DECEMBER 1942.

Lodge No.	Receipts	Disbursements	Dr. it.	Prejemki	Izdaci
No.	Receipts	bursementis	Lodge	Receipts	Dis-
					bursements
1	\$385.21	\$127.00	32	143.59	51.00
3	456.02	309.00	33	183.18	—
4	107.51	98.00	34	12.69	—
5	238.80	30.00	36	213.32	—
6	77.00	—	37	48.30	14.00
7	324.51	155.00	38	77.23	—
8	49.93	18.00	40	34.81	—
9	210.14	502.17	41	422.90	111.00
11	35.43	17.00	44	43.22	25.50
13	24.43	—	45	73.07	92.00
14	207.79	129.00	46	27.04	—
15	62.29	—	51	51.65	—
16	418.68	20.00	52	64.46	—
17	123.10	16.00	53	10.07	—
20	80.15	27.00	54	63.22	—
21	249.78	175.00	55	37.94	27.00
22	71.30	60.50	56	59.43	—
23	97.64	—	57	11.27	—
24	89.50	23.00	58	14.13	—
25	15.39	20.00	59	55.77	—
26	71.94	—	60	20.64	—
27	15.71	—	61	12.79	—
28	24.58	2.00	62	14.11	—
29	136.36	—	63	48.07	—
30	41.74	—	64	29.42	—
31	25.54	—	65	13.76	—
Total — Skupaj		5436.55	2047.17		

Interest on Bonds — Obresti na obveznice:

\$3000 Aurora, Colo. Sewer Dist. No. 1,	5 1/4%	\$ 82.50
\$2000 Conejos Co., Colo. Sch. Dist. No. 10,	3%	30.00
\$1000 Florence, Colo. Sewer Dist. No. 4,	6%	30.00
\$4000 Gallup, N. M. Sewer,	5%	100.00
\$4000 Pueblo, Colo. Water Dist. No. 2,	4 1/2%	90.00
\$7000 Salt River Ag. Imp. Dist.	4 1/4%	148.75
\$2000 Walsenburg, Colo. Ref.	4%	40.00
\$4500 Wellington, Colo. Ref.	2%	45.00
\$2000 Masonic Temple, N. Platte, Neb.	5%	50.00
\$2000 D. U. Stadium,	5%	100.00
\$8000 Pinal Co., Ariz. Elect. Dist.	6%	240.00
\$31789 U. S. Sav. & War,	2.90 & 2.53%	179.00
\$5000 Denver Federal Sav. & Loan Ass'n,	3%	62.50
\$4422 Reliance Federal Sav. & Loan Ass'n,	3%	141.33
\$5000 Railway Bldg. & Loan Ass'n,	6%	150.00
\$5000 First Federal Sav. & Loan Ass'n,	5%	100.00
\$5000 Standard Federal Sav. & Loan Ass'n,	3%	75.00
\$5000 Talman Federal Sav. & Loan Ass'n,	3%	75.00
Int. on certificate loans accrued—Obresti na posojila certif.	1,011.30	603.83
Interest on FHA & Mortgage Loans—Obresti na FHA in hipoteke	199.13	138.83
Taxes on FHA — Davki na FHA —	10.73	17.87
Fire Ins. on FHA & Mortgages—Zav. proti oglu na FHA & hip.	256.00	256.00
FHA Insurance — Zavarovalnina na FHA	1.997.14	1.997.14
Office Rent — Najemnino pisarne	—	—
Orphan's Fund Transferred—Prenos skladov mladolitnih dedičev	5,436.55	5,436.55
Total receipts from lodges — Skupni prejemki od društev.	10,806.63	10,806.63
Balance 11-30-42 — Preostanek	368,964.48	368,964.48
Total — Skupaj	\$379,771.11	\$379,771.11

Disbursements — Izdatki:

Death Claim — Posmrtnino \$ 462.17

Sick Benefit Claims — Bolniške podpore 1305.00

Operation Benefit Claims — Operacijske podpore 275.00

Premiums for newly born members — Asesmenti za novorojenčke 5.00

Total disbursed to lodges—Skupno izdato društvom \$2047.17

Miscellaneous — Razno:

Commissions and prizes—Provizije in nagrade. \$ 9.00

Official Organ—Uradno glasilo, Frat. Voice 45.00

Printing & advert.—Tiskovine in oglasi 20.12

Office rent — Najemnino pisarne 256.00

Officials' Salaries — Uradniške plače 381.99

Postage & Telephone—Poština in telefon 22.24

Fuel — Kurjava 24.82

Loss on cert. loans—Zguba na posojilih certif. 96.23

Exch. charges on coupons—Vnov. kuponov 1.35

Total disbursements — Skupni izdatki 3,403.92

Balance December 31, 1942 — Preostanek \$376,367.19

Sick Benefit Paid — Bolniške podpore plačane:

Ldg. No. Name Amount Ldg. No. Name Amount

Dr. it. Ime Vsto Dr. it. Ime Vsto

1 Ambrozich Matt \$18.00 3 Petrovich John 30.50

1 Grande Frank 25.00 3 Tekaucic Martin 30.50

1 Mozina Frank 30.00 3 Trontel Mary 51.00

1 Starr Nick 28.00 4 Arlica Steve 26.00

1 Tanco Frank 28.00 4 Loney Josephine 20.00

3 Koncilia Frank 61.00 5 Pezdirc Nick 15.00

3 Lesar John 30.50 5 Zalezel Anton 15.00

3 Maharia Mike 30.50 7 Krasovich Agnes 30.00

7 Peterlin Mary	50.00	37 Moskon Mary	14.00
8 Balch Rosie	18.00	41 Grande Anton	45.00
9 Jameson Katherine	20.00	41 Krasovich John	12.00
9 Skufca Caroline	20.00	41 Lunka Cecilia	7.00
11 Kosec Joe, Sr.	17.00	41 Meyers Alex	47.00
14 Kosec Rosie	33.00	44 Tomsic Frank M.	25.00
14 Kovacich Frank	15.00	45 Klaich Milica	31.00
14 Perla Rose	20.00	45 Sterlekar Louis	61.00
14 Topolovec August	7.00	55 Belle Joe	27.00
14 Uzelac Maria	49.00		
16 Mihalick Kathryn	20.00	Total — Skupaj	\$1305.00
17 Lazeroff Slavo	16.00	Operation Benefits—Operacijske podpore:	
20 Plute Katherine	27.00		
21 Hayden Angeline	39.00	Members — Asesmenti za novorojenčka:	
21 Hren Frank	14.00	14 Rebol Judith Ann	5.00
21 Jersch Frank	28.00	Death Claim—Smrtnino:	
21 Prijatel Peter	8.00	9 Koncilia Frank	\$462.17
21 Strucel Margaret	11.00		
22 Peinovich Frances	30.50		
22 Rose Angelo	30.50		
24 Drobnick Anton	23.00		
25 Knez Antonia	20.00		
28 Kluevsek Caroline	2.00		
32 Kirn Josephine	28.00		
32 Zun Frank	23.00		

CHANGES IN MEMBERSHIP OF THE WSA FOR DECEMBER, 1942. SPREMENBE V ČLANSTVU ZSZ ZA MESEC DECEMBER 1942.

Entered — Pristopili:

K št 1 iz ml. odd.: Lorraine Kadnuck, cert. BB-669, R. 18, zav. \$500; Mary Drobnick, cert. BB-664, R. 18, zav. \$500 in \$1; Anthony Zarlenko, cert

TREBUŠNIKOVE ZGODBE

Spisal Janko Mlakar

KAKO SE JE TREBUŠNIK VOZIL V TRST.

Trebušnik pa ni bil s to razlago nič kaj zadovoljen, temveč je začel Ivanka oštrevati. Toda, ta se ni dala ugnati.

"Razložila sem vam stvar bolj po domače," začne zopet; "ako pa ravno hočete, povem vam tudi natančneje, seveda bolj učeno. Potem pa pripisite sami sebi, ako me ne boste razumeli."

Vidite, hrib morajo vrtati; vi gotovo mislite, da s svedri, pa ni tako. En mož drži na skalo jekleno, na koncu poostreno palico, ki se imenuje vrtalo, drug pa tolče po njej. To je silno težko delo. Ako bi vi to delali le en teden, izgubili bi gotovo pol trebuhu. Ko je luknja v steni en meter globoka, nabašejo jo z dinamitem. Takih lumenj naredi kakih deset. Potem pa začno dinamit, pa ne s smodko, kakor je enkrat Grog pri vojakih začgal top, ampak z dolgo netilno vrvico. Ta se na koncu prižge, potem pa tli toliko časa, da pride do dinamita. Bum, in en meter rova je narejeneba.

Tako so delali Podbrdčani. Kaj ne, vam se zdi to počasno? Meni tudi.

Bohinjci so bili pa bolj pametni. Vrtali so namreč s stroji, katere je gónila elektrika, pa ne tista, ki jo bodo menda začeli delati v Mostah. Tak stroj je podoben majhnemu topu. Od spredaj ima dolgo vrtalo, s katerim elektrika silno hitro buta v skalo. Komaj preteče par minut in luknja je izvrtnata. Dinamit vžgo potem tudi z elektriko, ki jo pošljemo vanj po dolgi zici."

"Pravim, pravim, od kcd so pa dobili toliko elektrike," popraša nato radovedni Trebušnik.

"Od kod neki," čudi se Ivanka njegove mu vprašanju; "kar naravnost iz oblakov. Na vrhu Črne prsti so postavili velikanski strelovod, ki je vlačil nase vse strele deset ur na okrog. Ker pa ni strela nič drugega, kot velikanska električna iskra, nabiralo se je v strelovodu vedno dosti elektrike. To so potem napeljali po zicah v Bistricu."

Trebušniku se je ta način "nabiranja" elektrike zdel še precej verjeten. Ko je Ivanka to zapazila, se je od samozadovoljnosti kar oblizovala. Veselje ji je pa počekal Grog, ki je poučil strica, da so imeli v Bohinju posebne stroje za elektriko, katere je gonila Bistrica. Bečkov Grog je namreč v teh rečeh precej izveden.

Trebušnik pa to pot ni bil posebno hud. "Pravim, pravim," poizvedoval je dalje, "kako pa naredi, da se rov ne podsuje, preden ga obzidajo?"

"Podpreti ga morajo," pojasnjuje mu zopet Ivanka. "Ves predor razdele namreč v osm metrov dolge oddelke. Tak oddelek se imenuje obrok. Delavci izvrtajo najprej rov, katerega še ni treba podpreti. Ko je pa sto metrov dolg, spravijo se drugi delavci nad posamezne obroke. Razširijo jih ter podpro z debelimi hlodi in deskami, da se ne posujejo. Ko je obrok zadostno razširjen in podprt, pravijo, da je vtesan.

Toda delo še ni dokončano. Treba ga je še obzidati. Najprej zgradi na obreh strane obroka oporno zidovje. To je na nekaterih mestih debelo do poldrugega metra. Sedaj pa postavijo tik obreh opornih zidov močna debla, zvezajo jih z debelimi tramovi, na nje pa postavijo železne loke. Potem

pa zgradi obok. Liki ga drže toliko časa, da se utrdi. Nato jih pa odstranijo. To bi bilo pa jako težko in nevarno, ako bi loki sloneli neposredno na tramovih, ker se obok kolikor toliko posede. Zato pa ravna jo tako-le:

Loke postavijo na železne piskre, ki so napolnjeni s peskom, ne pa z žganci, kakor bi utegnil kdo misliti. Ko je obok narejen, spuste vsak dan iz njih nekoliko peska. Vsled tega ležejo pokrov piskrov polagoma navzdol, z njimi vred pa tudi loki. Tako se obok polagoma posede. Ko izpraznijo piskre, vzamejo tudi loke brez težave strani. Lesovje so že podrli poprej, in obrok je gotov. Tako obzidajo polagoma več predor.

Včasih pa morajo tudi na dnu narediti obok, ako niso tla zadosti trdna. Tak predor je potem podoben zidani cevi, ki je potisnjena skozi hrib."

"Pravim, pravim," pohvali jo Trebušnik, "to si pa povedala dobro; sicer nisem vsega razumel, ker je preučeno; toliko pa le vem, da me to pot nisi nalagala."

Ivanka je ravno končala "predavanje", ko pridemo v Grahovo. Kraj je tak, kakor sploh vsi v Baški dolini.

"Moj Bog," godrnjal je Grog, "kakšni kraji; potem se pa dobe celo ljudje, ki pravijo, da je tu lepo. Na desni in lev hrib, po sredi pa cesta, železnica in voda. Druga gega ne vidim, odkar smo prišli iz Kranjskega. Da le morejo ljudje živeti v takih krajih!"

"Grog," pravi mu nato Ivanka, "če vam ni všeč, kar izstopite in pojrite črez Nemški Rut na Rodico, potem po vrhe na Črno goro, od tod pa doli v Bistrico! Slovensko planinsko društvo je tam gori zgradilo kaj imenitno pot. Hodili boste lahko celo od Rodice do Črne prsti z eno nogo po Goriškem, z drugo pa po Kranjskem. Tudi telebnili boste lahko, kamor se vam bo ravno zljubilo, ako boste kaj dosti zjali okrog. Zakaj razgled je ves čas silno lep; posebno Triglav se vidi jako krasno."

Bečkov Grog pa ni hotel ubogati Ivanka, ampak se je raje peljal z nami naprej.

Komaj predirjamo par predorov ter skočimo nekolikokrat črez Bačo, že se zopet ustavimo in sicer v Podmelcu. Tu zapusti okrajna cesta Baško dolino ter jo mahne črez brda in gozde po precej strmih klancih v Tomin. V poldrugi uri prideš prav lahko tja. Pametneje pa storiš, ako se pelješ do sv. Lucije in kreneš še tam v stran. Ta vožnja je sicer kratka, toda zelo lepa.

Vozimo se dalje ob deroči Bači. Poleg nje je izpeljana tudi cesta, katero so zgradili, ko so delali železnicu. Potrebovali so jo namreč za prevažanje gradiva. Kmalu pridemo v ozko sotesko, v kateri zagledamo lep vodopad. Ivanka se je dopadel tako, da je celo Grogo opozorila nanj.

Beček je pa mirno obležal na klopi, na katero je bil položil svoje od lenobe utrujene kosti, in menil, da vidi lahko vodopad doma, kadar ga Špelica polije.

(Dalje prih.)

"Amerikanski Slovenec" je vez, ki povzve vse Slovence po Ameriki med seboj.

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEC
1849 WEST CERMACK ROAD,
CHICAGO, ILLINOIS

SLOVENSKI AMERISKI NARODNI SVET NA DELU

Bolezen predsednika Mr. Kristana je začetno delo SANS nekoliko zadržala, vendar samo na zunaj. Velika politična loga pa, ki mu jo je izročil Slovenski narodni kongres, ni prav nič zaostala, nasprotno razmahnilo se je delo, kolikor so pa razmere dopuščale.

Dne 15. januarja je pa izvršil SANS prvi veliki korak, ki bo močna podlaga za vse naše nadaljnje slovensko delo v bočnosti. Ta dan je namreč prišla v Washington posebna deputacija odbornikov, da izroči uradno vladi resolucije, ki jih je sklenil SNK in da ji predloži slovensko vprašanje v celoti in prosi, da ščiti koristi slovenskega naroda doma. V deputaciji so bili: obolelega predsednika je zastopal Mr. Vincent Cainkar, prva podpredsednica Mrs. Marie Prisland, drugi podpredsednik Mr. Janko N. Rodelj, tajnik Rev. Kazimir Zakrajšek in blagajnik Mr. Jože Zalar. Sprejem pri državnemu podstajniku Mr. Sumner Wellešu je izposloval častni predsednik Mr. Louis Adamič in je deputacijo tudi vodil in predstavil.

Najprej se je deputacija oglasila pri Mr. DeWitt Poolu, šefu OSS, kamor sta prišla k sprejem deputacije tudi Mr. Allan Cranston, šef tujezjezega oddelka Davisovega Office of War Information, in Mr. Classon.

Mr. L. Adamič je najprej pojasnil namen prihoda deputacije v Washington in poudaril, kako ameriške državljane slovenskega rodu razburajo časnarska poročila o poklonih naše vlade Italijanom in Avstriji, zlasti grofu Sforzi in Otonu Habsburškemu. To pa ima način vpliv na nje, da izgubljuje, etudi nehote, tisto navdušenje za sodelovanje s svojo vlado za zmago, zlasti za nakuhanje vojnih bondov, ki bi ga drugače kot navdušeni Američani imeli in so ga imeli. Deputacija je prišla, da pove vladu in imenu teh svojih državljanov, kako jih to boli in kako se naravno raditega boje, da bi tako slovenski narod doma po vojni zopet ne moral pretreti tolikih krivic, kakor jih je po zadnjem vojni. Boje se, da bi ne nobil vseh tistih svojih pravic, za katere se sedaj bori s tolikim razumetve.

Vsa jaz pa ne postajam bled, če bi prišlo tudi iz potrebe ali resničnega pomaranjanja do — ihaha, ker pri meni vlada bolj — polenta, in kakega "ihaha" le zajašen, ko grem dol na Zajcovo farmo. Pod sedlom je ihaha fajn, priznam pa, da ni tako fajn na mizi.

In še je nekaj zdaj v Ameriki, kar vzbuja spomine, kaže je bilo "tam".

Najprej, kako je tu v Ameriki te dni. "Buffalos" spada med divjačino. Tropi tisočerih teh krasnih živali, ki so nekoč dirjale po prerijsah, da se je zemlja tresla, so izginili, "za spomin" jih hrani vladava na nekaj krajih, in nekaj bogatinov je tudi, ki imajo v zasebnih parkih te živali za zabavo. Blizu Seattla ima bogatin tak park teh Buffalos, in te dni so postavili meso teh bikov, ko so jih prej hraniли 90 dni s koruzo, na trgu. "Life" ima sliko, kako jih lovijo "cowboys". Vsako divjačino je treba znati pripraviti, ako ni primerno in strokovno po kulinariskih predpisih pripravljena, je vsaka divjačina podobna suhim podplatom, če je pa pripravljena po kulinariski vedi, je pravcata — ambrožija. Vstrelijo jelena, ne znajo ga pripraviti, enkrat, dvakrat pride na mizo, vse drugo gre na backyard! V marsičem se dela v Ameriki, kakor dela svinja z mehom.

Upajmo, da so bili Buffalos, oziroma njih meso, da je bilo okusno, ker tudi naše govedo

v lepem ovitku, ki je trpežno narejen in se zgane skupaj, kakor denarnica, da jo vojak lahko nosi v malem žepu vedno pri sebi. Knjižica vsebuje najpotrebitnejše mašne in druge molitve. Tako ima vojak vedno pri sebi praktičen molitvenik v angleščini in vse kar mu potreba. Ta sestav stane \$1.50

"My Companion"
"MOJ TOVARIS"

V malem usnjatem ovitku ki se zapne, kot mala denarnica in jo ima vojak lahko vedno pri sebi vsebuje rožni venec, na strani dve svetinjice, ena Presv. Srca Ježusovega, druga Žalostna mati z mrtvim Sinom Zveličarjem. Stane samo \$1.00

Posebno fina posrebrnjena verižica je krasen predmet za vojake, pomoričake in letalce.

Narejena je iz finega blaga. Sredi je utisnjena križ z Zveličarjem. Na strani Mati Božja Milosti polna, na drugi Usmiljeni odrešenik. Zadaj sv. Jožef z Detetom in Marijino Srce. Radi fine kakovosti je ta svetinja dražja, toda vredna, radi lepoty. Stane s poštnino \$3.10

Naročilom je vedno pridjeti potreben znesek in iste naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEC

1849 W. CERMACK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS

J. M. Trunk

(Konec)

Roba "na karte" je že tu. Roba robasta. Prijatelj V. L. je, kakor rečeno "odšel, njemu kakih ihah je ne bo več obračal želodca, jaz sem v Ameriki, in dozdaj je bilo tu kar v napol nebesih, ampak kakih "ihah" še v Ameriki lahko zarezeta v mojem želodcu, ker ta šmentani ihaha že rezgeta po Ameriki. Iz Boston-a poročajo, da so zaklali menda šest konj, prodajali po 35 centov funt in v poluri vse razprodali. Kako je bilo tam v Bostonu pri tej ihahski robi, pri konjskem mesu? Ali res ni bilo mesa, da je bil ihaha dober, ker drugega mesi bilo? Morda se je Boston-čanom ihaha zdel kot delikata?

Zdaj prihajajo spomini. Bilo je tedaj, ko se je tam zlomilo. Jaz se nisem prav vedel, da se je že zlomilo, ampak neki ljudje morajo imeti pri tem nosove lovskih psov. Neko nedeljo zjutraj je bilo tedaj, ko sem iz Borovlj vodil proti Podljubelju maševat. Nad Podljubeljem kraljuje gora Grlovec. Tu je bilo lovišče gamsov za borovljanskega tovarnarja Vogta. Do tedaj so gamse čuvali loveci, in nihče ni smel iti tja. Ko se je zlomilo, je tisto nedeljsko jutro pokalo v Grlovec, karor bi bili tam strelski jarki na italijanski fronti. Čudom sem se čudil, misil sem, da mora Vogt tam biti s svojimi gosti na lov na gamse. Pozneje sem izvedel, da so tam gamse streljali Podljubelčani in neki Berovčiči, ki so takoj zavolhali, da se je "zlomilo". Nekaj gamsov je šlo v shrambe, večinoma pa so gnili po prepadih, ampak gamsov je bilo konec, vse so popufali in popufali brez posebnega haska za kako prehrano, zgnili so v prepadih.

Cas je potekal, zlom je postal dejstvo, razmere so se spremenile, prišli so Jugoslaviani, meso ni ravno manjkalo, ampak tedaj je vsega zmanjkalo, in če je bilo zadost sladkorja v kofe, pravega sladkorja, so se ljudje pritoževali, hudo pritoževali, da zdaj pod Jugoslaviani ni "zofta", kakršnega imajo tam v Avstriji, da je bil ta "soft" ostudna brložga. Tako je tedaj bilo. Mesec ni. Kaj pa z gamsi v Grlovu? Kolikor je bilo neke vlade, bi bila ta dovolila, da bi se postrelilo nekaj gamsov, ampak gamsov ni bilo, ti so usmradeni ležali po prepadih!

Ali razumete, kam cikam s temi spomini na gamse v Grlovu? Vsa deset bufalov so postavili na trgu, ker baje meso primanjkuje. Pa dobro. Recimo pa, da bi se nekako tudi pri nas v Ameriki "zlomilo", kakor se je tedaj tam. Bogam, stvari, da bi v nekaj dneh zmanjkalo bufalov in jelenov in elkov ... vsaj postrelili bi jih in jih pustili ležati, in ju tri bi kričali po — mesu, po divjačini, pa bi je več ne bilo.

Taki so ljudje, ko jih nekaj "prime" in jih kdo drugi pomeni ne prime.

Večkrat vidim, da tisti komati Moskovici znajo "prijeti" ljudi, da bi jih ne — prijeli. Razumete?

navdušenjem, pa tudi s toliko hrabrostjo in tolikimi potoki krvi, da zasluži občudovanje vsega sveta, pa da tudi zasluži, da mu zavezni, zlasti Američani, prizna vse pravice suverenega naroda.

Na to so odborniki deputacijske povredili vsak svoje misli glede vsega tega, kakor tudi glede raznih zahtev naroda doma za svojo bodočnost.

Razgovor je bil zelo živahan in so mu vsi trije zastopniki vlad sledili z velikim zanimanjem in z naklonjenostjo; in poslušali so njihova izvajanja, s katerimi so dokazovali pravice naroda v Evropi, da se mu da vsa pravica, ki bo samo podlagata brez sreca predala v nemško in italijansko sužnost brez vsega zaščite manjšine. Krutosti, s katerimi so Italijani, Nemci in Madžari nastopili v teh delih Slovenije, ter jim vzelili vsako pravico, da jih obdrže še naprej, ker so se izkazali ti narodi, da ne znajo biti pravični, niti te človeški.

(Dalje prih.)